

Zaaknummer : 01045362
Ons Kenmerk : ODH866637
Datum : 17-11-2023

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 1 september 2022 hebben wij de ontvangst geregistreerd van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het kappen van bomen en het realiseren van een kindcentrum (basisschool en opvang) en 115 appartementen, gelegen aan de Koningin Julianastraat 1, 12a en 12b te Nootdorp en is aangevraagd namens Gemeente Pijnacker-Nootdorp. De aanvraag betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2032.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te **verlenen** aan Gemeente Pijnacker-Nootdorp;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende gegevens van 31 oktober 2023 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 31 december 2028.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Bijlagen:

- I. Huidige en geplande vliegroute
- II. Overzicht van aangetroffen belangrijke elementen voor de vleermuizen.
- III. Locaties verplaatsbare boombakken
- IV. Versterking groenstructuur Koningin Julianastraat 2022
- V. Versterking Meidoornlaan 2022
- VI. Te kappen bomen m.b.t. voorschrift 9

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1. De ontheffinghouder dient:
 - a. de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
 - b. het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

2. De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Activiteitenplan Vliegroute Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger' van 4 augustus 2022 en de aanvullende gegevens van 31 oktober 2023. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b. aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c. de uit te voeren werkzaamheden;
 - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
3. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol inclusief het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
4. De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie.

De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan ontheffing aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties en/of een ecologisch adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

5. De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan Vliegrouete Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger' van 4 augustus 2022 en de aanvullende gegevens van 31 oktober 2023.
6. Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
7. Tijdig, uiterlijk één maand voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
8. De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de groenvoorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
 - a. voor tijdelijke groenvoorzieningen: uiterlijk twee weken na het verzenden van deze ontheffing;
 - b. voor permanente groenvoorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

9. Er mag pas gestart worden met de (gefaseerde) kapwerkzaamheden als de nieuwe alternatieve vliegrouete functioneert als vliegrouete. Dit betreft alle oranje en rode stippen in het witte vlak in bijlage VI. De ecologisch deskundige (voorschrift 4) dient de functionaliteit van de nieuwe vliegrouete te beoordelen en op te nemen in het ecologisch logboek. Daarnaast dient een ecologische onderbouwing over het functioneren van de alternatieve vliegrouete ter goedkeuring te worden aangeleverd aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Met instemming van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid kan worden aangevangen met de kapwerkzaamheden. Er dient hierbij wel rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels (zie ook 'Aanwijzingen voor gebruik'). Wanneer de alternatieve vliegrouete niet functioneel is, dient gewacht te worden met de kapwerkzaamheden tot deze vliegrouete wel functioneel is.
10. De werkzaamheden welke worden uitgevoerd in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger, welke loopt van 15 april tot 15 oktober, dienen te worden uitgevoerd ten tijde van daglicht, tussen zonsopgang tot zonsondergang.
11. Het is niet toegestaan om tijdens de actieve periode van vleermuizen tussen zonsondergang en zonsopgang verlichting toe te passen. Een uitzondering hierop geldt, wanneer aantoonbaar sprake is van veiligheidsaspecten. In dit geval mag beperkt amberkleurige verlichting op het bouwterrein worden toegepast. Dit dient expliciet te worden gemeld aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1) en de verlichting mag daarbij niet worden gericht op de vervangende essentiële vliegrouete en ander omliggend groen. Indien nodig, dienen schermen te worden geplaatst om de uitstraling van licht op de vliegrouete en omliggend groen te voorkomen. Dit ter beoordeling aan de ecologisch deskundige (voorschrift 4).
12. In de permanente situatie mag de lichtuitstraling van nabij de essentiële vliegrouete gelegen straatverlichting en eventuele aan de nieuwbouw bevestigde gevelverlichting, maximaal 1 lux zijn en dient er gebruik gemaakt te worden van vleermuisvriendelijke amberkleurige LED-verlichting.
13. De tijdelijke groenvoorzieningen in bakken mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode in acht is genomen, de nog aan te planten permanente groenvoorzieningen functioneel zijn en de tijdelijke voorzieningen geen meerwaarde meer hebben voor de vervangende essentiële vliegrouete. Dit dient beoordeeld te worden door de ecologisch deskundige (voorschrift 4) en aan de hand van de monitoringsverplichting (zie voorschrift 14).

14. De functionaliteit van de vervangende essentiële vliegroute dient te worden gemonitord door de deskundige (voorschrift 4). De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek naar vliegroutes van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en de laatvlieger uit het meest recente Vleermuisprotocol (NGB). Hierbij geldt dat tenminste één onderzoeksrunde in de kraamperiode van de laatvlieger en de gewone dwergvleermuis in juni uitgevoerd dient te worden. Uit deze monitoring moet blijken of de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger gebruik maken van de vervangende essentiële vliegroute. Voor deze monitoring gelden de volgende voorwaarden:
- a. na start van de werkzaamheden dient de effectiviteit van de nieuwe essentiële vliegroute te worden onderzocht in het eerste, derde en vijfde jaar;
 - b. de resultaten van de monitoring dienen vóór 1 december van het hetzelfde monitoringsjaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. In deze rapportage moet zijn opgenomen:
 - i) de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, de wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, eventuele inzet van apparatuur (batdetector, warmtecamera etc.) en de waarnemingen die zijn gedaan per veldbezoek;
 - ii) een heldere conclusie over de effectiviteit van de tijdelijke en de permanente groenvoorzieningen;
 - c. indien blijkt dat de maatregelen niet afdoende zijn dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (zie vs. 1) met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie, ofwel een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen, maar aan andere factoren;
 - d. indien de monitoringsresultaten hiertoe aanleiding geven, kunnen door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid aanvullende maatregelen worden opgelegd;
 - e. indien blijkt dat de essentiële vliegroute in gebruik is genomen door de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger en de oorspronkelijke functie voldoende is behouden, kan aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid goedkeuring gevraagd worden om de monitoringsverplichting eerder te beëindigen.

Aanwijzingen voor gebruik

- Voor alle soorten – beschermd én onbeschermd – geldt de zorgplicht zoals bedoeld in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Indien de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde, dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan en toezending daarvan aan genoemde Omgevingsdienst, binnen een maand na dat vastleggen.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 1 september 2022 hebben wij de ontvangst geregistreerd van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het kappen van bomen en het realiseren van een kindcentrum (basisschool en opvang) en 115 appartementen, gelegen aan de Koningin Julianastraat 1, 12a en 12b te Nootdorp en is aangevraagd namens Gemeente Pijnacker-Nootdorp. De aanvraag betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2032.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Activiteitenplan Vliegroute Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger, VanderHelm Milieubeheer BV, projectcode: PYNO20211389, 4 augustus 2022 (ODH427619);
- Ecologische quickscan Sportpark en Omgeving Meidoornlaan te Nootdorp, VanderHelm Milieubeheer BV, projectcode: 20190796, 20 augustus 2019 (ODH427577);
- Soortgericht onderzoek Vleermuizen en jaarrond beschermden nesten hart van Nootdorp te Nootdorp, VanderHelm Milieubeheer BV, projectcode: PYNO20201305, 28 oktober 2021 (ODH427629).

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze aanvraag.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 25 oktober 2023 verzocht om aanvullende gegevens.

Op 31 oktober 2023 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Aanvulling op ontheffingsaanvraag zaaknummer Wnb 01045362, VanderHelm Milieubeheer BV, kenmerk: PYNO20211389, 31 oktober 2023 (ODH860670).

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 17 oktober 2022 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrictlijn. De ruige dwergvleermuis en de laatvlieger zijn tevens opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Gemeente Pijnacker-Nootdorp is voornemens om de gebouwen aan de Koningin Julianastraat 1, 12a en 12b te Nootdorp te slopen ten behoeve van de realisatie van een integraal kindcentrum en twee appartementencomplexen, en de herinrichting van de openbare ruimte in de nieuwe situatie.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- het slopen van kinderopvang de Klauterbeer;
- het tijdelijk realiseren van een sporthal;
- het slopen van de brandweerkazerne;
- het verwijderen van het groen en de bomen tussen de brandweerkazerne en de kinderopvang (gepland 2023);
- het deels verwijderen van de groenstrook langs de noordwestelijke gevels van de brandweerkazerne en kinderopvang (gepland 2023);
- het kappen van bomen tussen de Koningin Julianastraat en basisschool de Regenboog (gepland 2023);
- het verleggen van de Koningin Julianastraat om ruimte te maken voor het nieuwe gebouw;
- het realiseren van één integraal kindcentrum (basisschool en opvang) ter plaatse van de huidige brandweerkazerne en kinderopvang;
- het realiseren van een appartementencomplex van maximaal 5 bouwlagen met in totaal circa 65 appartementen;
- het herinrichten van de omgeving rondom de nieuwbouw met onder andere nieuwe parkeerplaatsen, schoolplein met fietsenstalling, groenzones en paden;
- het inrichten van een wadi ten noorden van de (toekomstige) parkeerplaats bij het kindcentrum;
- het herinrichten van de Koningin Julianastraat met onder andere trottoirs, verlichting en een watergang parallel aan de straat;
- het slopen van basisschool de Regenboog;
- het verwijderen van een deel van het groen en bomen rondom de basisschool (gepland 2024 en 2026);
- het realiseren van circa 50 appartementen ter plaatse van de huidige basisschool;

- het herinrichten van de omgeving rondom de nieuwbouw met onder andere nieuwe parkeerplaatsen, groenzones en paden;
- de aanleg van een nieuwe groenstrook met bomen tussen de nieuwbouw en parkeerplaats (gepland 2026).

De werkzaamheden staan gepland te starten in het derde kwartaal van 2022 en duren naar verwachting tot uiterlijk eind 2026. Niet alle werkzaamheden zijn ontheffingsplichtig. De werkzaamheden die ontheffingsplichtig zijn, staan gepland om te starten na verlening van deze ontheffing. In verband met eventuele uitloop van de werkzaamheden en de opgelegde monitoringsverplichting is een langere ontheffingsperiode aangehouden, namelijk tot 2028. Die termijn is voldoende ruim, verruiming tot 2032 is niet nodig.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2021 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van vleermuizen binnen het plangebied. Het onderzoek is niet volledig uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol (2021). Er heeft geen gericht onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van vliegroutes rondom de huidige basisschool de Regenboog. Dit onderzoek is wel uitgevoerd rondom de brandweerkazerne en het huidige kinderopvang de Klauterbeer. Hierbij zijn wel vliegroutes van vleermuizen vastgesteld van en naar het deelgebied met de basisschool. We zijn echter van mening dat hierdoor niet exact bepaald kan worden welke bomen wel of niet tot de essentiële vliegroute behoren rondom de basisschool. Om die reden hebben wij in voorschrift 9 bepaald dat de nieuwe alternatieve vliegroute eerst als zodanig dient te functioneren voordat de betreffende kapwerkzaamheden mogen worden uitgevoerd (zie ook 'Staat van Instandhouding' voor verdere toelichting).

Ook heeft er geen onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van (massa)winterverblijfplaatsen. De aanwezigheid van massawinterverblijfplaatsen kan echter worden uitgesloten omdat het hier gaat om kleine, lage gebouwen, met een kleine bufferwerking waardoor ze klimatologisch ongeschikt zijn voor dergelijke massawinterverblijfplaatsen.

Er is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger in kaart zijn gebracht. Weliswaar heeft er voor de laatvlieger geen avondonderzoek plaatsgevonden naar kraamverblijfplaatsen in juni, maar wel zijn er avondonderzoeken uitgevoerd in eind mei en begin juli. Volgens Dietz *et al.* (2011)² vormen laatvliegers kraamgroepen vanaf begin mei tot en met augustus. Recente onderzoeksdata in Zuid-Holland ondersteunt dit: in 2020 en 2021 zijn drie waarnemingen van (grote) groepen laatvliegers, uitvliegend uit bebouwing in Zuid-Holland, ingevoerd in waarneming.nl, door deskundige ecologen. Deze waarnemingen stammen van 20 april 2020, 18 mei 2020 en 18 juli 2021. Er kan dan ook redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat de afwijking van het vleermuisprotocol 2021, wat betreft het onderzoek naar kraamverblijfplaatsen van laatvlieger, niet heeft geleid tot het missen van een kraamverblijfplaats van laatvliegers binnen dit plangebied. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Er is een essentiële vliegroute aanwezig die wordt gebruikt door minimaal vijf gewone dwergvleermuizen. De vliegroute begint ten zuiden van het plangebied en steekt dwars door het plangebied richting het noorden, zie bijlage I. Met de geplande werkzaamheden gaat de groenstrook die dient als essentiële vliegroute verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede lid van de Wnb overtreden. Het aantasten van een essentiële vliegroute heeft mogelijk als gevolg dat vleermuizen minder goed van en naar hun

² Dietz, C., O. Von Helversen, D. Hill (2011) Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Eerste druk 2011 Tirion Natuur. ODH866637

verblijfplaatsen kunnen komen waarmee indirect de functionaliteit van de verblijfplaatsen wordt aangetast. Om die reden wordt zekerheidshalve ook ontheffing aangevraagd voor artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Er is een essentiële vliegroute aanwezig die wordt gebruikt door minimaal één ruige dwergvleermuis. De vliegroute begint ten zuiden van het plangebied en steekt dwars door het plangebied richting het noorden, zie bijlage I. Met de geplande werkzaamheden gaat de groenstrook die dient als essentiële vliegroute verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede lid van de Wnb overtreden. Het aantasten van een essentiële vliegroute heeft mogelijk als gevolg dat vleermuizen minder goed van en naar hun verblijfplaatsen kunnen komen waarmee indirect de functionaliteit van de verblijfplaatsen wordt aangetast. Om die reden wordt zekerheidshalve ook ontheffing aangevraagd voor artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb.

Laatvlieger

De laatvlieger is in het plangebied aangetroffen. Er zijn hoge bomen aanwezig die door minimaal drie laatvliegers worden gebruikt als oriëntatiepunten, herkenningspunten die de laatvliegers gebruiken om heen en weer te vliegen van en naar hun foerageergebieden en verblijfplaatsen. Deze bomen zijn onderdeel van de eerder genoemde vliegroutes, zie bijlage II. Met de geplande werkzaamheden gaat de groenstrook die dient als oriëntatiepunt verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede lid van de Wnb overtreden. Het verwijderen van een oriëntatiepunt heeft mogelijk als gevolg dat vleermuizen minder goed van en naar hun verblijfplaatsen kunnen komen waarmee indirect de functionaliteit van de verblijfplaatsen wordt aangetast. Om die reden wordt zekerheidshalve ook ontheffing aangevraagd voor artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in 'Activiteitenplan Vliegroute Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger' van 4 augustus 2022 en de aanvullende gegevens van 31 oktober 2023. Deze maatregelen zien onder andere op het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen om te voorkomen dat er verstoring plaatsvindt voor de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. Deze maatregelen mitigeren (beperken) of compenseren (op termijn) de voorzienbare verstoringen voor de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis, en de laatvlieger.

Geen andere bevredigende oplossing

De beoogde belangen (zoals onder het volgende kopje uitgewerkt) kunnen niet op een alternatieve manier beter worden gehartigd. Het project is locatiegebonden met een volledige herindeling van bestaande faciliteiten binnen het plangebied op zo efficiënt mogelijke wijze: door de ontwikkeling van een nieuw integraal kindcentrum de Regenboog op de oude locatie van het kinderdagverblijf en de voormalige brandweerkazerne en het hierbij creëren van ruimte voor de realisatie van appartementen op onder andere de oude locatie van kindcentrum de Regenboog. Het huidige gebouw van het kindcentrum is 40 jaar oud en om het gebouw nog 25 jaar te kunnen gebruiken zijn grote investeringen op het gebied van bouwkundige kwaliteit, duurzaamheid en binnenklimaat nodig. Bij uitvoering van alternatieve methoden, zoals het renoveren en verduurzamen van het huidige kindcentrum, kan er niet worden voldaan aan de benodigde ruimte van het kindcentrum, hetgeen onder het volgende kopje zal worden toegelicht. De omvang van de, in deze relatief kleine ontwikkellocatie, te realiseren functies blijkt niet te combineren met het behoud van de huidige bomenrij. Het alternatief waarbij twee losse gebouwen worden gerealiseerd waarbij de huidige bomenrij en dus ook de waardoor de vliegroute worden ontzien, is overwogen maar toch niet wenselijk gebleken, onder andere omdat er dan onvoldoende bruikbare openbare ruimte overblijft voor

spelen, groen, ontmoeten en bewegen. Door de gebouwen tegen elkaar te zetten, blijft er per saldo meer openbare ruimte over, wat de leefomgeving verbetert.

Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de gewone dwergvleermuis te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger en worden er maatregelen genomen om effecten tijdens de werkzaamheden te verminderen.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger zoveel mogelijk voorkomen.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, sub 3, van de Wnb.

Met de werkzaamheden zullen namelijk in het plangebied voor de gemeente noodzakelijke voorzieningen worden behouden en uitgebreid (opvang en onderwijs) en toegevoegd (woonvoorzieningen).

Het huidige kindcentrum de Regenboog moet gemoderniseerd en uitgebreid worden met de minimaal twee extra groepen, die nodig zijn voor het onderwijs en de minimaal drie extra groepslokalen voor de kinderopvang. Bij groei van het leerlingenaantal zijn er vier extra groepen nodig. Voor het huidige en groeiende aantal kinderen op het kindcentrum is het huidige gebouw te klein, en uitbreiding van het gebouw zou ten koste gaan van het speelterrein voor de kinderen. Om alle kinderen van opvang en onderwijs te kunnen voorzien dient het huidige kindcentrum de Regenboog vervangen te worden door nieuwbouw op de locatie van de grotendeels leegstaande brandweerkazerne en de oude kinderopvang Klauterbeer.

Die brandweerkazerne en de Klauterbeer staan al jaren op de planning voor herontwikkeling. Beide gebouwen worden momenteel anti-kraak verhuurd. De locatie kan echter veel nuttiger gebruikt worden. Ook voor deze gebouwen geldt dat grote investeringen nodig zouden zijn op het gebied van bouwkundige kwaliteit, duurzaamheid en binnenklimaat om deze langdurig en duurzaam te kunnen blijven gebruiken.

Wat betreft de woonvoorzieningen geldt dat het grote landelijke woningtekort ook geldt voor de gemeente Pijnacker-Nootdorp. In de woonvisie van de gemeente komt naar voren dat de verwachting is dat er tot 2040 ongeveer 4000 nieuwbouwwoningen nodig zijn in Pijnacker-Nootdorp bovenop de bestaande bouwplannen. Dit komt door de bevolkingsgroei, maar ook doordat de inwoners binnen gemeente Pijnacker-Nootdorp ouder worden en mede daardoor behoefte ontstaat voor andere, gelijkvloerse woningen. Daarnaast zijn er voor starters nu weinig mogelijkheden om de woningmarkt te betreden. In het combinatiegebouw komen, naast het kindcentrum Regenboog, een circa 65 appartementen. Op de locatie van de huidige Regenboog komen nog eens circa 50 appartementen. Hiermee geeft het project invulling aan noodzakelijke voorzieningen, enerzijds voor woningzoekenden, anderzijds voor onderwijs.

Door onder andere de locaties van de grotendeels leegstaande brandweerkazerne en Klauterbeer te gebruiken voor de nieuwbouw, wordt er efficiënt gebruik gemaakt van de beperkte ruimte binnen Pijnacker-Nootdorp en hoeven er minder ontwikkelingen plaats te vinden in de groene buitengebieden in de omgeving van Pijnacker-Nootdorp om het groeiende inwonersaantal te kunnen voorzien in hun woningbehoefte.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het genoemde belangvoldende is onderbouwd om de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Staat van instandhouding

Als gevolg van de werkzaamheden gaat een groenstrook verloren die momenteel een functie heeft als essentiële vliegrouete van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, en dient als oriëntatiepunt voor de laatvlieger. Er worden meerdere bomen gekapt waardoor de functionaliteit van de groenstrook verloren gaat.

De kapwerkzaamheden die van invloed zijn op de vliegrouete worden buiten de actieve periode van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober, uitgevoerd. Om ervoor te zorgen dat er te allen tijde een functionele vliegrouete aanwezig is binnen het projectgebied worden de kapwerkzaamheden gefaseerd uitgevoerd én wordt een alternatieve vliegrouete aangeboden alvorens en tijdens de werkzaamheden waar de vleermuizen gebruik van kunnen maken. De gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger kunnen hier zowel tijdens als na afloop van de werkzaamheden naar uitwijken.

In het najaar van 2022 is gestart met de versterking van de te behouden groenstructuren die in de toekomst de alternatieve vliegrouete moeten vormen. Er zijn vier zoete kersbomen van 500cm hoog in verplaatsbare bakken geplaatst die als tijdelijke overbrugging dienen tussen bestaande groenstructuren die behouden blijven, zie bijlage III. Door de hoogte van de verplaatsbare bakken komt de kroonhoogte op minimaal 575cm. De verplaatsbare bakken dienen slechts als versterking van de alternatieve vliegrouete totdat deze in gebruik genomen wordt.

In het najaar van 2022 werd ook begonnen met het versterken van de bestaande hop-over bestaande uit bomenrijen langs de Koningin Julianastraat, bij de kruising met de Meidoornlaan, door aan beide zijden een extra boom te planten, zie bijlage IV. De geplante bomen zijn van een inheemse boomsoort en hadden ten tijde van planten een hoogte van minimaal 5 meter en een onderste kroonbreedte van minimaal 2,5 meter. In de huidige situatie wordt de hop-over al door vleermuizen gebruikt.

Eind 2022 is de groenstrook langs de Meidoornlaan versterkt middels de aanplant van twee nieuwe bomen van minimaal 5 meter hoog en een onderste kroonbreedte van 2,5 meter, zie bijlage V. De afstand tussen de bomen in de nieuwe situatie is minder dan 7 meter. Door de struiklaag vanaf 2022 niet meer te snoeien en door het aanplanten van acht heesters, voornamelijk hazelaar, tussen de bestaande bomen en struiken in de groenstrook eind 2022, is de groenstrook tot een hoogte van tenminste drie meter verdicht. Daarnaast wordt gedurende 2026 een nieuwe groenstrook ingericht, zie bijlage III. Binnen deze strook worden verschillende bomen en struiken geplant. Zoals genoemd onder 'Overtreding verbodsbepalingen(en)' heeft er geen gericht vliegroueteonderzoek plaatsgevonden rondom de basisschool de Regenboog. Hierdoor zijn wij van mening dat niet zonder twijfel is komen vast te staan welke bomen exact gebruikt worden als vliegrouete of waar vleermuizen de Koningin Julianastraat oversteken; ofwel de functionaliteit van de bomen in het plangebied is niet zonder meer duidelijk. Om die reden leggen wij op dat er pas gestart mag worden met de (gefaseerde) kapwerkzaamheden als de nieuwe alternatieve vliegrouete functioneert als vliegrouete. Dit betreft alle oranje en rode stippen in het witte vlak in bijlage VI. De ecologisch deskundige dient de functionaliteit van de nieuwe vliegrouete te beoordelen en op te nemen in het ecologisch logboek. Daarnaast dient een ecologische onderbouwing over het functioneren van de alternatieve vliegrouete ter goedkeuring te worden aangeleverd aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Met instemming van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid kan worden aangevangen met de kapwerkzaamheden. Er dient hierbij wel rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels (zie ook 'Aanwijzingen voor gebruik'). Wanneer de alternatieve vliegrouete niet functioneel is, dient gewacht te worden met de kapwerkzaamheden tot deze vliegrouete wel functioneel is. Dit hebben wij opgenomen in voorschrift 9.

Bouwverlichting dient 's nachts uitgezet te worden. Indien echt noodzakelijk wordt enkel amberkleurig licht gebruikt. De verlichting langs de Koningin Julianastraat verandert in de nieuwe situatie. Om lichtverstoring van vleermuizen in de nacht te voorkomen dient het licht van naastgelegen straatverlichting en eventuele aan de nieuwbouw bevestigde gevelverlichting niet gericht te worden op de nieuwe essentiële vliegroute en ander omliggend groen. Daarnaast dient er gebruik gemaakt te worden van vleermuisvriendelijke amberkleurige ledverlichting met een maximale lichtuitstraling van 1 lux. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Door deze maatregelen te treffen wordt geborgd dat de nieuwe vliegroute te allen tijde functioneel blijft. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit de meest actuele Kennisdocumenten Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (BIJ12).

Om te borgen dat de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger gebruik maken van de nieuwe essentiële vliegroute, dient de effectiviteit van de nieuwe vliegroute te worden gemonitord. De monitoring dient te worden uitgevoerd met voldoende waarnemers en conform de richtlijnen voor het onderzoek naar vliegroutes van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger uit de meest recent geldende Kennisdocumenten Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (BIJ12) en meest recente literatuur betreffende de laatvlieger. Uit deze monitoring moet blijken of de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger gebruik blijven maken van de essentiële vliegroute. De effectiviteit van de permanente voorzieningen dient onderzocht te worden in het eerste, derde en vijfde jaar vanaf de eerste actieve periode van de vleermuizen na ontheffingverlening. Dit wordt dan het eerste jaar genoemd. De resultaten van de monitoring dienen vóór 1 december van het hetzelfde monitoringsjaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Indien blijkt dat de maatregelen niet afdoende zijn dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (zie voorschrift 1) met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie, ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen maar aan andere factoren. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

De gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger komen verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen gemeente Pijnacker-Nootdorp. Door de voorgenomen maatregelen en het realiseren van een nieuwe alternatieve vliegroute met oriëntatiepunten is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger in de directe omgeving aanwezig blijven.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften en de opgelegde monitoringsverplichting, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Hiervoor is de gemeente Pijnacker-Nootdorp bevoegd gezag.

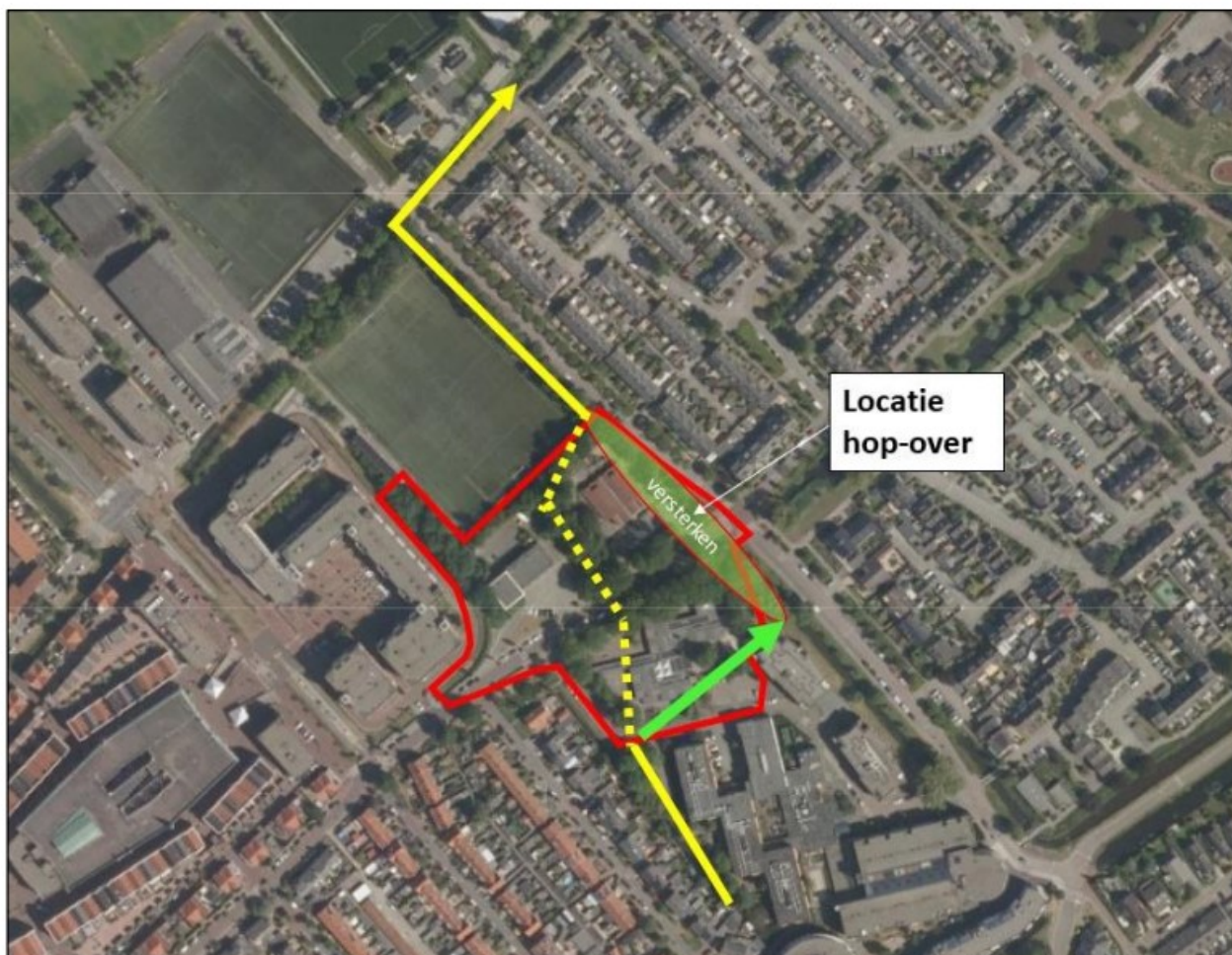

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.

Bijlage I Huidige en geplande vliegroute

Overzicht van de vliegroute in de nieuwe situatie binnen het plangebied. Met de gele lijn wordt de vastgestelde vliegroute in de huidige situatie weergegeven, waarvan het deel met de onderbroken lijn niet behouden kan blijven door de voorgenomen werkzaamheden. Met een groene pijl wordt de lijnvormige corridor tussen de te behouden groenstroken weergegeven. Deze corridor vormt samen met de te behouden en versterken groenstroken de alternatieve vliegroute. (VanderHelm Milieubeheer B.V., 2022)

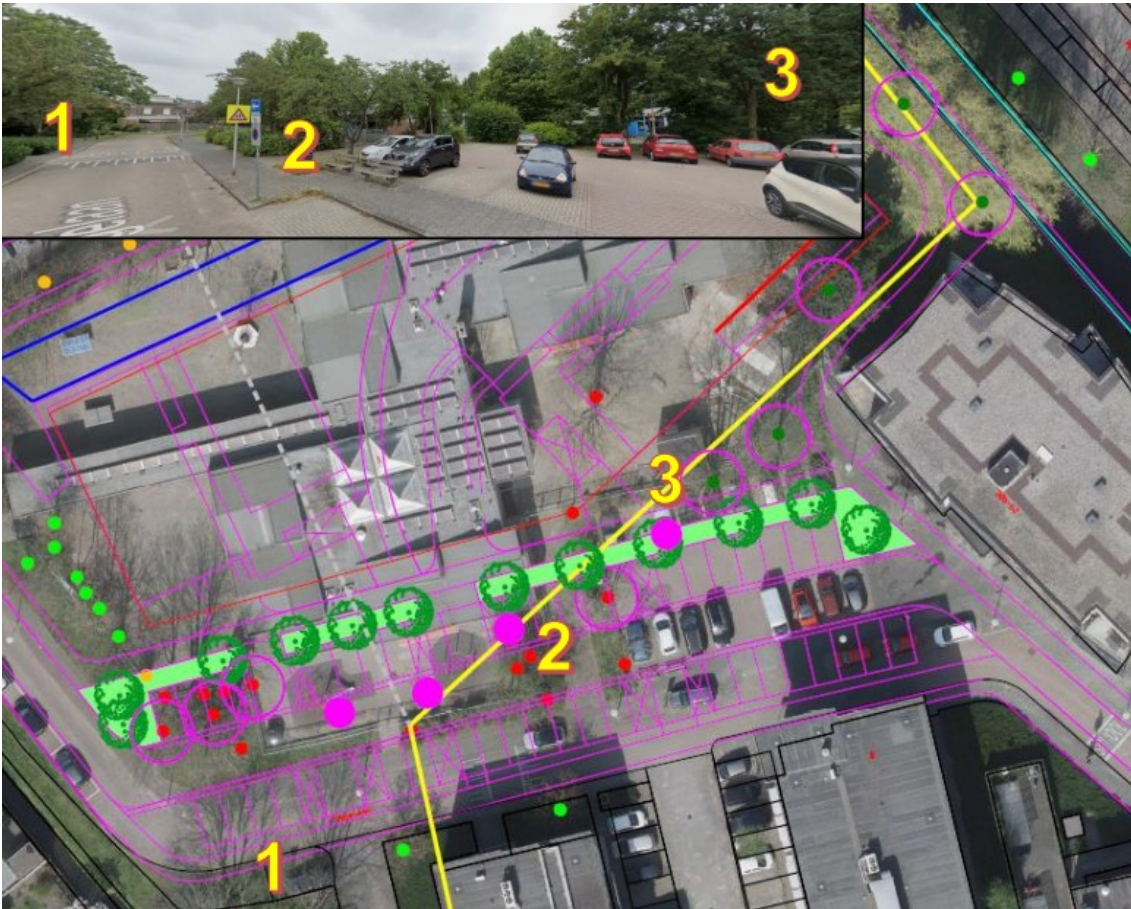
Bijlage II Overzicht van aangetroffen belangrijke elementen voor de vleermuizen.

Het oranje vlak geeft een deel van de essentiële vliegroutes van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis, alsmede de groenstrook die dient als oriëntatiepunt van de laatvlieger weer.

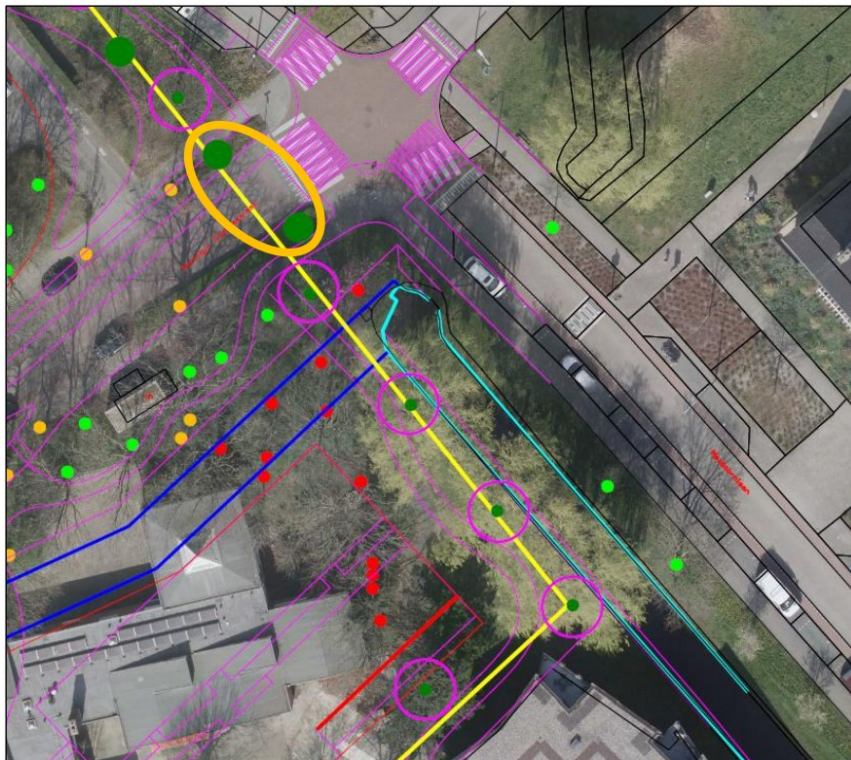
Bijlage III Locaties verplaatsbare boombakken

Met 4 roze stippen wordt aangegeven waar bomen in verplaatsbare bakken zijn geplaatst in 2022. Licht- en donkergroene stippen zijn bomen die behouden blijven. Rode stippen met roze cirkel zijn bomen die pas in 2026 worden gekapt. De overige rode stippen zijn bomen die in het najaar van 2024 (of later) worden gekapt. Ter plaatste van de groen gekleurde vakken met groene bomen symbolen wordt gedurende 2026 een groenstrook aangelegd. Met gele lijn wordt de toekomstige alternatieve vliegroute weergegeven. Met roze en blauwe lijnen wordt de uiteindelijke situatie weergegeven.

Bijlage IV Versterking groenstructuur Koningin Julianastraat 2022

Binnen de oranje cirkel worden 2 extra bomen aangeplant. Licht- en donkergroene stippen zijn bomen die behouden blijven. Oranje stippen zijn bomen die in het najaar van 2023 zeer waarschijnlijk gekapt worden. De rode stippen zijn bomen die in het najaar van 2024 (of later) worden gekapt. Met gele lijn wordt de toekomstige alternatieve vliegroute weergegeven. Met roze en blauwe lijnen wordt de uiteindelijke situatie weergegeven.

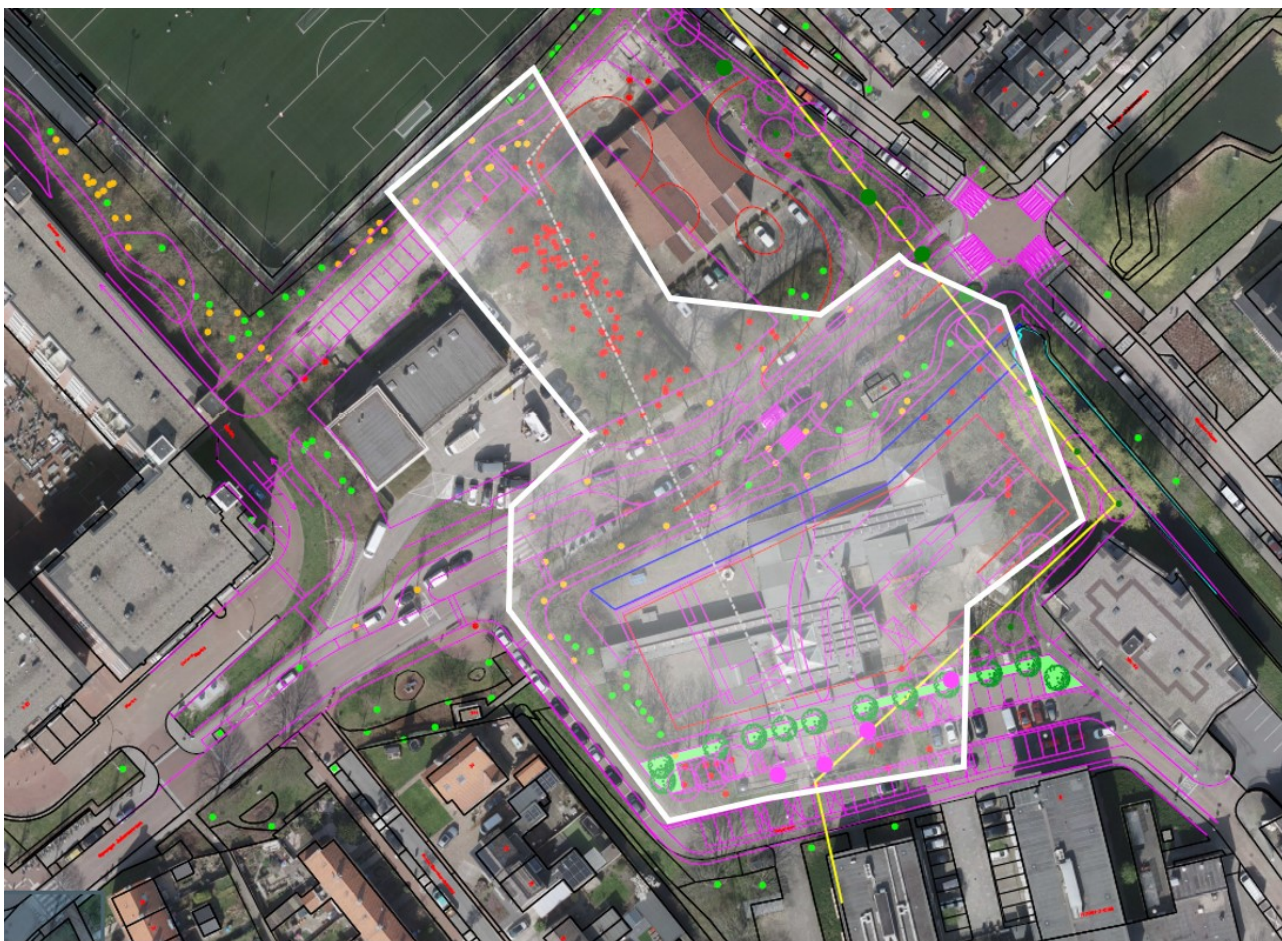
Bijlage V Versterking Meidoornlaan 2022

De groene stippen met gele cirkels zijn bomen die geplant worden in 2022 ter versterking van de groenstructuur aan de Meidoornlaan. Licht- en donkergroene stippen zijn bomen die behouden blijven. Oranje stippen zijn bomen die in het najaar van 2023 zeer waarschijnlijk gekapt worden. De rode stippen binnen blauwe cirkel worden in 2022 gekapt en vallen buiten de vliegroute. De rode stippen zijn bomen die in het najaar van 2023 worden gekapt (mits alternatieve vliegroute functioneel is). Met gele lijn wordt de toekomstige alternatieve vliegroute weergegeven. Met roze lijnen wordt de uiteindelijke situatie weergegeven

Bijlage VI Bomen langs Koningin Julianastraat en Hagelaan

Met rood kader is aangegeven waar bomen en groen gekapt worden in 2023 of 2024 die essentieel onderdeel uitmaken van de huidige vliegroute. De oranje en rode stippen buiten dit rode kader (en niet binnen het blauwe kader) maken geen essentieel onderdeel uit van de huidige vliegroute en worden in het laatste kwartaal 2023 gekapt. Binnen het lichtblauwe kader worden bomen gekapt tussen 2024 en 2026. Bomen die behouden blijven, zijn aangegeven met groene stippen. Met gele lijn wordt de toekomstige alternatieve vliegroute weergegeven. Met roze en donkerblauwe lijnen wordt de uiteindelijke situatie weergegeven

De bomen met oranje en rode stippen binnen het witte vlak, mogen niet gekapt worden voordat dat de nieuwe alternatieve vliegroute (gele lijn) functioneert. Dit is opgenomen in voorschrift 9.